

Dåben

Jesus befalede sine disciple at døbe alle mennesker.

Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.

Matt 28,18f.

Dåben er den dør, som lukker op for modtagelsen af de andre sakramenter. Sakramenter kan nemlig kun modtages af døbte - undtagen selvfølgelig dåbens sakramente, som altid modtages af ikke-døbte.

Der findes forskellige måder at døbe på. De fleste døbes stadigvæk som spædbørn. Men flere forældre vælger dog i dag at lade deres børn forblive udøbte. Når de så er blevet større, kan de selv vælge, om de vil døbes. Også i Den katolske Kirke har man i dag flere tilfælde af voksendåb. Dåben meddeles enten ved nedsænkning i vand eller ved overøsning med vand. Mulig er også en kombination af begge måder. Vandet, som mennesket sænkes ned i, er et billede på, at mennesket får del i Jesu død og opstandelse. Gennem dåben får det et nyt liv fra Gud.

Hvorfor døbe børn?

I kirkens første tid var det almindeligt at døbe voksne, som var kommet til tro på Jesus Kristus. Kun få tekster peger på, at man også undtagelsesvis døbte børn. Når der f.eks. tales om, at fangevogteren og hele hans hus bliver frelst i Herren Jesus navn, så omfatter "hus" hele familien. Både voksne og børn, slaver og tjenestefolk bliver døbt (ApG 16,30). Under de sidste romerske kristenforfølgelser døbte mange kristne forældre selv deres børn. Dengang var dåben ikke en navngivningsceremoni som for mange mennesker i dag. Faktisk var det en livsfarlig handling. Gennem dåben blev barnet nemlig indlemmet i den af romerne forfulgte kirke. Hvis det blev afsløret som kristent, kunne det blive udsat for tortur og fængsel, ja endda døden. Dåben betød en risiko. - Hvorfor lod forældrene så alligevel deres børn døbe?

Et menneske vokser op i et konkret samfund. Samfundets kultur, omgangsformer, sprog og politiske og sociale vilkår præger dette menneske. Alt dette har "magt" over et barn. Det har indflydelse på barnets opvækst. Under kristenforfølgelserne oplevede de kristne, at umenneskelige og onde magter kom dem tæt ind på livet. Staten opretholdt sin magt ved vold og undertrykkelse. Denne magt ønskede de kristne at blive fri for. Jesus Kristus var et håb for en anderledes verden og en anderledes magt. For hos Jesus bliver de sidste de første. Jesus priser den fattige salig. I Hans rige skal de mægtige styrtes fra troner, mens de ringe bliver ophøjet. Forældrene ville ikke tvinge deres barn til troen. Men de ønskede allerede fra barnsben at give barnet mulighed for at få del i fællesskabet med Jesus Kristus. Alle forældre, dengang som i dag, giver i dåben slip på deres barn. De stiller barnet i Jesu magt, for at han kan bestemme over det og kalde på det, lige som han kaldte på sine disciple. I dåben skænker Gud troens nådegave - ikke som en tro, der allerede findes i barnet - men som en evne, som Gud nedlægger i dette menneske til at kunne åbne sig for troen.

Et barn døbes, hvis forældrene eller i det mindste en af forældrene er parat til at opdrage barnet i den kristne tro. Af den grund bekender forældrene og fadderne deres tro på barnets

vegne før selve dåben. Den katolske Kirke tager forældrenes ansvar og ord alvorligt. Barnet bør vokse op i et kristent fællesskab, som kan formidle troens miljø, og hvor troen kan vokse og udfolde sig. Forældrene forpligter sig ikke blot til at gøre deres barn til medlem af Den katolske Kirke i kraft af en dåbsattest, men også i kraft af et levende kristent fællesskab med andre - venner, menigheden og familie.

Sakramentets synlige tegn

Det ydre og synlige tegn ved dåben er vandet. Dåbskandidaten bliver enten overøst med eller nedsænket i vand.

Vand er et gammelt symbol og står for forskellige ting. Uden vand findes intet liv. Vand slukker ikke alene tørsten, det renser og forfrisker også. Vand kan både skabe og ødelægge liv. Man kan stige op fra et bad og føle sig som nyfødt; men man kan også opleve, at vand trækker én ned og forårsager død.

I dåben oplever mennesket alle disse facetter:

Det får del i det evige liv gennem dåbens vand. Mennesket bliver forsonet med Gud og renses fra arvesyndens følger. Alle, også det lille barn, som endnu ikke bevidst har syndet, kommer under Guds indflydelse. Dåben fjerner arvesynden. Selve dåben opleves som en dødsproces, hvor det nye menneske, som lever i Jesu venskab, bliver født.

Apostlen Paulus siger, at vi gennem dåben dør sammen med Jesus for så også at leve med ham.

Eller ved I ikke, at alle vi, som er blevet døbt til Kristus Jesus, er døbt til hans død? Vi blev altså begravet sammen med ham ved dåben til døden, for at også vi, sådan som Kristus blev oprejst fra de døde ved Faderens herlighed, skal leve et nyt liv. For er vi vokset sammen med ham ved en død, der ligner hans, skal vi også være det ved en opstandelse, der ligner hans.

Rom 6,3ff.

Dåbsritualet

Dåbsritualet er opbygget af fire dele:

1. Modtagelsen

Barnets forældre og faddere modtages af præsten ved kirkedøren. Barnet tilhører jo endnu ikke Den katolske Kirkes fællesskab. Dåben er en slags indgangsport til kirken. Uden at være døbt kan ingen modtage de andre sakramenter. Forældrene beder om dåb for deres barn. Efter at præsten, forældrene og fadderne har betegnet barnet med korsets tegn, går alle ind i kirken.

2. Ordets liturgi

De bibelske tekster, som forældrene kan vælge, når dåben ikke foregår under en højmesse om søndagen, læses. I sin prædiken forklarer præsten dåbens betydning ud fra teksterne.

Menigheden beder forbønnerne for forældrene, barnet, familien, familiens venner og hele menigheden. Efterfølgende påkaldes helgenernes forbøn for menigheden og barnet. Især påkaldes den helgen, hvis navn barnet opkaldes efter, f.eks. den hellige Peter, hvis der er tale om en lille dreng ved navn Peter eller den hellige Birgitta, hvis der er tale om en lille pige, som hedder Birgitta eller Gitte.

Så salver præsten barnet med katekumenolie til forberedelse af dåben. Denne skik stammer fra den tid, hvor man endnu døbte mange voksne. Disse blev nemlig salvet med katekumenolien, mens de gik til undervisning som led i forberedelsen til dåben.

3. Dåben

Først indvies eller velsignes dåbsvandet. I påsketiden er dette ikke nødvendigt, fordi det vand, som er blevet indviet i løbet af påskenatten, bruges hele påsketiden. Forældrene og fadderne forsøger det onde og bekender deres kristne tro. Barnet bliver døbt på forældrenes tro. Forældrene bør opdrage det som kristent. Herefter følger selve dåbshandlingen, nemlig dåb "af vand og Helligånd" (jfr. Joh 1,33) i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn gennem nedsenkning eller ved at overøse dåbskandidaten med vand. Præsten øser tre gange vand over barnets hoved eller nedsænker det tre gange, idet han siger:

N., jeg døber dig

i Faderens (første nedsenkning/overøsning)

og Sønnens (anden nedsenkning /overøsning)

og Helligåndens navn (tredje nedsenkning /overøsning)

3. De uddybende riter

Barnet salves efterfølgende med krisam på issen. Krisam er en blanding af olivenolie og balsam, som er blevet indviet af biskoppen. Denne salvning viser, at den døbte er kaldet til at være præst, profet og konge ligesom Jesus. I gamle dage blev kun disse tre salvet i Israel. Kristne er præster ved at deltage i gudstjenesten og bede. De er profeter ved at engagere sig i samfundet og anklage al uretfærdighed. Og de er konger, fordi de har fået del i Jesu liv og værdighed. De er Guds børn.

Herefter modtager barnet den hvide dåbsklædning, som det iføres. Gennem dåben er det blevet "iført Kristus" og er blevet en ny skabning. Det er kommet under en andens herredømme.

Efterfølgende tænder en af forældrene dåbslyset ved det store påskelys i kirken. Dette lys er et symbol på Jesus Kristus, verdens lys. Jesus skal være dette barns lys og liv. Men barnet er også blevet betroet til dets forældre. De skal være barnets første vidner om den kristne tro. Når barnet bliver ældre, bør det selv være et lys for andre og viderebringe troen på Jesus.

Den sidste uddybende ritus er, at præsten kan røre ved barnets ører og mund og bede Gud om, at han snart må åbne barnets ører og mund for at modtage og bekende Guds glædelige budskab.

Dåben afsluttes (hvis den ikke fejres i en messe) ved, at alle beder Fader vor. Barnet er nu Guds barn og kan istemme Guds børns bøn. Gudstjenesten afsluttes ved, at forældrene og barnet træder frem for præsten. Han velsigner dem én for én til at leve deres liv som en kristen familie og støtte hinanden på troens vej.

<http://www.katolsk.dk/>